

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Kur ir kaip>Kaip kreiptis į teismą?**Kaip kreiptis į teismą?**

Slovėnija

1 Ar turiu kreiptis į teismą, ar yra alternatyvų?

Kartais ginčus geriau spręsti pasinaudojant alternatyvaus ginčų sprendimo procedūromis. Alternatyvaus ginčų sprendimo (AGS) būdai sudaro sąlygas išspręsti ginčą nesikreipiant į teismą arba bent jau teismui byloje nepriimant sprendimo iš esmės. Pagrindinės AGS rūšys, kuriomis naudojamosi Slovėnijoje, yra arbitražas, tarpininkavimas ir teismo byla platesne prasme, kuria skatinama sudaryti teisminį susitarimą. Alternatyvaus ginčų sprendimo įstatyme (slov. *Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov*) nustatyta, kad pirmosios ir antrosios instancijų teismai turi pareigą sudaryti sąlygas iš komercinių, darbo, šeimos ir kitų civilinės teisės santykių kilusių ginčų šalims pasinaudoti AGS priemonėmis šiuo tikslu parengiant AGS planą ir jį vykdyti. Pagal tokį planą teismai turi pareigą leisti šalims pasinaudoti tarpininkavimu ir galbūt kitomis AGS formomis.

Tarpininkavimas yra ginčo išsprendimas padedant neutraliai trečiajai šaliai, kuri negali priimti privalomą galią turinčio sprendimo. Šalys gali nuspręsti susitarimą dėl ginčo sprendimo sudaryti notarine forma (tokiu atveju šis susitarimas iš karto tampa vykdytinas), sudaryti jį teisme arba sutartinio arbitražo sprendimo forma.

Bylą nagrinėjant civiliniame teisme šalys bet kuriuo metu gali sudaryti susitarimą dėl ginčo dalyko (teisminis susitarimas). Sutikimas sudaryti teisminį susitarimą turi vykdytino dokumento galią.

Daugiau informacijos šiuo klausimu galima rasti skiltyje „Alternatyvūs ginčų sprendimo būdai“.

2 Ar nustatytas ieškinio senaties terminas?

Terminai, per kuriuos turi būti kreipiamasi į teismą su ieškiniu, priklauso nuo bylos pobūdžio. Patarėjas teisės klausimais arba teisinės pagalbos tarnyba gali atsakyti į klausimus, susijusius su paprastais ir senaties terminais. Daugiau informacijos šiuo klausimu galima rasti skiltyje „Procesiniai terminai“.

3 Ar turėčiau kreiptis į šios valstybės narės teismą?

Daugiau informacijos šiuo klausimu galima rasti skiltyje „Teismų jurisdikcija“.

4 Jei taip, į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis – pagal savo arba atsakovo gyvenamąją vietą ar pagal kitus bylos teisingumo kriterijus?

Daugiau informacijos šiuo klausimu galima rasti skiltyje „Teismų jurisdikcija“.

5 Į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis, atsižvelgiant į ieškinio pobūdį ir ginčijamos sumos dydį?

Daugiau informacijos šiuo klausimu galima rasti skiltyje „Teismų jurisdikcija“.

6 Ar galiu pareikšti ieškinį teismui pats, ar turiu kreiptis į tarpininką – advokatą?

Šalys pačios gali dalyvauti Slovėnijos teismuose nagrinėjamosiose bylose, išskyrus bylas, kuriose naudojamos išimtinės teisių gynimo priemonės; tokiose bylose šalys ieškinį gali pareikšti tik per tarpininką, t. y. advokatą, arba jeigu šalis arba jos teisinis atstovas išlaikė valstybinį advokato egzaminą. Jeigu šalis nori, kad jai atstovautų teisininkas, vietos teisme nagrinėjamoje byloje tai gali būti bet kuris visišką teisinį veiksmumą turintis asmuo, o apygardos, aukštesniajame arba Aukščiausajame Teisme teisiniu atstovu gali būti tik advokatas arba kitas valstybinį advokato egzaminą išlaikęs asmuo.

7 Kur konkrečiai turiu kreiptis dėl ieškinio pareiškimo – į teismo priimamąjį, teismo sekretoriatą ar kitą administracinį padalinį?

Ieškinyje jurisdikciją turinčiam teismui gali būti siunčiamas paštu arba tiesiogiai įteikiamas teismo raštinėje. Taip pat žr. atsakymą į 8 klausimą.

8 Kuria kalba galiu pareikšti ieškinį? Ar galiu ieškinį pareikšti žodžiu, ar jį būtina teikti raštu? Ar galiu siųsti ieškinį faksu arba elektroniniu paštu?

Slovėnijos teismuose bylos nagrinėjamos slovėnų kalba. Tačiau vietovėse, kuriose gyvena vengrų arba italų tautinės mažumos, oficialios kalbos statusas suteikiamas ne tik slovėnų, bet ir vengrų ar italų kalbai. Ieškinyje turi būti surašomas slovėnų kalba ir jį turi pasirašyti ieškovas.

Originalus pareiškėjo parašas yra parašas ranka, taip pat elektroninis parašas, lygiavertis parašui ranka.

Paraiška, taip pat ieškinyje turi būti pateikiami rašytine forma. Rašytinė paraiška yra laikoma ranka surašyta ar išspausdinta ir paties pareiškėjo ranka pasirašyta paraiška (fizinė paraiškos forma) arba elektroninė paraiškos forma, pasirašyta elektroniniu parašu, lygiavertis parašui ranka (elektroninė paraiškos forma). Fizinė paraiškos forma siunčiama paštu, naudojantis ryšių technologijomis, įteikiama tiesiogiai įstaigai arba ją įteikia profesionalus paraiškas pristatantis asmuo. Ieškinį taip pat galima siųsti faksu.

Įstatyme taip pat numatyta galimybė paraiškas teikti elektroniniu būdu, t. y. elektroninės formos paraiškas, jos pasirašomos elektroniniu parašu, lygiavertis parašui ranka. Elektroninės paraiškos į teisminių institucijų informacinę sistemą pateikiamos elektroninėmis priemonėmis. Informacinė sistema pareiškėjui automatiškai išsiunčia patvirtinimą, kad paraiška buvo gauta.

Nepaisant galiojančių teisės nuostatų (aktų ir įgyvendinimo taisyklių), susijusių su visomis civilinėmis ir komercinėmis bylomis, šiuo metu internetu arba elektroniniu būdu galima atlikti tik e. teisingumo (slov. *eSodstvo*) svetainėje numatytus veiksmus, t. y. pradėti tam tikrų rūšių vykdymo procedūras, teikti paraiškas ir priimti sprendimus nemokumo byloje, taip pat teikti prašymus žemės registru.

Šiuo tikslu Slovėnijoje veikia e. teisingumo svetainė, kurioje rašytinę medžiagą galima pateikti elektronine forma (<https://evlozisce.sodisce.si/esodstvo/index.html>).

9 Ar yra nustatytos specialios ieškinio pareiškimo formos, o jeigu jų nėra, kaip turiu išdėstyti ieškinį? Koks turi būti ieškinio turinys?

Slovėnijoje nenustatyta konkreti ieškinio forma; tačiau jame būtina aptarti tam tikrus teisinius aspektus, kai kurie jų taikomi visiems pareiškimams, o kai kurie konkrečiam ieškiniui. Todėl ieškinyje turi būti nurodomas teismas, šalių vardai ir pavardės ir nuolatinė arba laikina gyvenamoji vieta, teisių atstovų arba advokatų vardai ir pavardės, ginčo dalykas ir pareiškimo turinys. Jame taip pat turi būti nurodytas šalies asmens tapatybės numeris (EMŠO), jeigu ta šalis yra centriniam gyventojų registre registruotas fizinis asmuo; mokesčių mokėtojo kodas, jei šalis nėra registruota centriniam gyventojų registre, bet yra įrašyta į mokesčių registrą; arba gimimo data, jeigu šalis nėra registruota nei centriniam gyventojų registre, nei mokesčių registre (šią informaciją teismas gauna *ex officio*). Jei šalis yra juridinis asmuo, ieškinyje turi būti nurodytas pavadinimas arba prekybinis pavadinimas, registruota buveinė ir verslo adresas, taip pat registracijos numeris arba mokesčių mokėtojo kodas, jei juridinis asmuo yra įsisteigęs Slovėnijoje. Jeigu šalis yra individualus prekybininkas (savarankiškai dirbantis asmuo, užsiimantis mokama veikla organizuotoje bendrovėje) arba privati įmonė (pvz., gydytojas, notaras, advokatas, ūkininkas ar kitas fizinis asmuo, kuris nėra individualus prekybininkas ir verčiasi profesine veikla), ieškinyje turi būti nurodyta registruota buveinė ir verslo adresas, taip pat registracijos numeris arba mokesčių mokėtojo kodas, jei individualus prekybininkas arba privati įmonė yra įregistruoti Slovėnijoje. Ieškinyje taip pat turi būti nurodomas konkretus prašymas, kuriame išdėstomas pagrindinis bylos dalykas ir šalies reikalavimai, ieškovo prašymą pagrindžiančios faktinės aplinkybės, šias faktines aplinkybes pagrindžiantys įrodymai, be to, ieškovas ieškinį turi pasirašyti. Jeigu teismo jurisdikcija priklauso nuo ginčo dalyko vertės, o ginčo

dalykas nėra piniginis, ieškinyje taip pat turi būti nurodyta ginčo dalyko vertė. Paraiškų, kurias reikia įteikti priešingai šaliai, turi būti pateikiama tiek egzempliorių, kad jų užtektų teismui ir priešingai šaliai, ir tokia forma, kad teismas galėtų jas pateikti. Ši taisyklė taip pat taikoma paraiškų priedams.

10 Ar reikia mokėti teismo mokesčių? Jeigu taip, kada? Ar turiu mokėti advokatai nuo pat ieškinio pareiškimo?

Žyminiai mokesčiai turi būti sumokami pareiškiant ieškinius ir pateikiant priešieškinius, prašymus dėl santuokos nutraukimo bendru sutarimu, ieškinius, kuriuose prašoma išduoti mokėjimo įsakymą, prašymus dėl bylos nagrinėjimo iš naujo, prašymus apsaugoti įrodymus prieš prasidedant civiliniam procesui, prašymus dėl taikos sutarties, paraiškas dėl pranešimo apie skundą, skundus, prašymus dėl leidimo atlikti peržiūrą ir prašymus dėl peržiūros. Žyminiai mokesčiai turi būti sumokėti ne vėliau kaip iki žyminių mokesčių mokėjimo įsakyme teismo nurodyto termino.

Jei žyminis mokeskis nesumokamas per šį terminą ir nėra sąlygų, dėl kurių būtų galima atleisti nuo tokio mokėjimo ar jį atidėti arba nustatyti mokėjimą dalimis, laikoma, kad paraiška atsiimta.

Bylos nagrinėjimo išlaidas padengia pralaimėjusioji šalis. Tarpininkams, kurie yra advokatai, už teismo procesą atlyginama pagal Advokatų darbo įkainių įstatymą (slov. *Zakon o odvetniški tarifi*). Advokatų atlyginimą sudaro atlygis už advokato paslaugas, išlaidos, būtinos darbui atlikti, ir PVM, jei advokatas registruotas PVM mokėtoju Slovėnijoje. Pagal teisės aktus advokatas turi šaliai arba susitariančiajai šaliai išduoti išsamią sąskaitą faktūrą už suteiktą teisinę paslaugą arba kvitą, kuriame nurodyta, kad avansas gautas ne vėliau kaip praėjus aštuonioms dienoms po to, kai buvo suteikta paslauga arba sumokėtas išankstinis mokėjimas. Teisinė paslauga laikoma suteikta ne vėliau kaip po to, kai advokatas įvykdo visus įgaliojimo sutartyje arba kompetentingos institucijos sprendime nustatytus įsipareigojimus. Advokatas gali prašyti, kad šalis sumokėtų avansą už prašomą paslaugą ir susijusias išlaidas prieš bylos nagrinėjimo pabaigą.

11 Ar galiu gauti nemokamą teisinę pagalbą?

Šalys gali kreiptis dėl teisinės pagalbos, kuri suteikiama tuo atveju, jeigu jos atitinka Nemokamos teisinės pagalbos įstatyme (slov. *Zakon o brezplačni pravni pomoči*, toliau – NTP) nustatytas sąlygas. Daugiau informacijos šiuo klausimu galima rasti skiltyje „Teisinė pagalba“.

12 Nuo kurio momento mano ieškiny laikomas oficialiai pareikštu? Ar institucijos praneš, ar mano ieškiny pareikštas tinkamai?

Ieškiny laikomas pareikštu, kai jį gauna jurisdikciją turintis teismas. Kai ieškiny siunčiamas registruotu laišku arba telegrama, laiško išsiuntimo data yra laikoma ieškinio įteikimo atitinkamam teismui data. Pareiškėjas automatiškai negauna patvirtinimo, kad ieškiny buvo pareikštas. Jeigu paraiška įmetama į teismo korespondencijos dėžutę, jis laikomas atitinkamam teismui įteiktu paraiškos įmetimo į teismo korespondencijos dėžutę momentu.

Elektroninių paraiškų įstatyme (slov. *Zakon za vloge v elektronski oblik*) nustatyta, kad elektroninės paraiškos į teisminių institucijų informacinę sistemą pateikiamos elektroninėmis priemonėmis. Šiuo atveju atitinkamam teismui skirta paraiška laikoma įteikta jos priėmimo teisminių institucijų elektroninėje sistemoje metu. Informacinė sistema automatiškai išsiunčia pareiškėjui patvirtinimą, kad jo paraiška buvo gauta.

Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad, nepaisant galiojančių teisės nuostatų, šiuo metu nėra galimybių elektroninėmis priemonėmis pareikšti ieškinio civilinėse ir komercinėse bylose, išskyrus bylas, susijusias su žemės registru, nemokumu ir vykdymo procesu.

13 Ar gausiu išsamią informaciją apie bylos tvarkaraštį (pvz., kada atvykti į bylos svarstymą)?

Kai įvykiai yra susieti su naikinamaisiais terminais, teismas raštu įspėja šalį ir prideda teisinį pranešimą, kuriame paaiškinamos teismo nurodymų nesilaikymo pasekmės.

Susijusios nuorodos

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Paskutinis naujinimas: 03/03/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.